

Forord

ved Chr. Berthelsen

Det grønlandske Selskab har nu gennem 75 år udført oplysende arbejde i Danmark om Grønland og dets befolkning. I anledning af Selskabets 75 års jubilæum har Mads Lidegaard efter et ønske fra bestyrelsen søgt at fremdrage uddrag af artikler fra Selskabets årsskrifter og fra tidsskriftet „Grønland“, der i en eller anden form behandler grønlandsk identitet. Begrebet identitet er kun sjældent behandlet som et selvstændigt snævert emne, men det indgår på direkte og indirekte måde i beskrivelser af den grønlandske befolkning og i alle artikler, hvor vigtige samfundsproblemer behandles.

Det var ikke nogen tilfældighed, at Det grønlandske Selskabs stiftelse i sin tid faldt sammen med vedtagelsen af loven af 1905, som fik en meget stor betydning for Grønlands kulturelle og politiske udvikling. Der var behov for et forum, hvor man kunne diskutere grønlandske spørgsmål. Den kreds, der sluttede op omkring det nystartede selskab, bestod af folk, der havde virket i Grønland, eller som på anden måde havde meget nær tilknytning til landet. De danske embedsmænd blev dengang længe i Grønland –

mange indtil de blev pensioneret som 55-årige, og kun hvert femte år havde man et års permission. De danske embedsmænd var med i den grønlandske hverdag helt anderledes end i dag. Det grønlandske Selskab kom på den måde til at sidde inde med en særdeles kompetent viden om forholdene i Grønland og selskabet havde derfor naturligt i den første tid en rådgivende funktion i visse spørgsmål.

Det 20. århundrede var reformernes tid i Grønland, og Det grønlandske Selskab har været engageret i meget vigtige debatter i forbindelse med forberedelsen af betydningsfulde lovgivninger for Grønland – især lovene af 1925 og 1950, hvor de kulturelle spørgsmål indtog en vigtig plads bl. a. i forbindelse med nye skoleordninger. Det grønlandske Selskab har samtidig nydt godt af interessen for Grønland såvel fra forskerside som fra den menige danskers side, og i årsskrifternes og tidsskriftet „Grønlands“ spalter finder man mange artikler af kyndige folk.

I kolonitiden førtes debatten om Grønland i første række mellem danskerne. Vi

ved, at mange af disse debatdeltagere havde hjertet på det rette sted. De var overbevist om, at de udtalte sig til det bedste for Grønland og grønlænderne, og de var altid loyale over for de synspunkter, der blev udtrykt af grønlændernes egne talsmænd – f. eks. i Atuagagdliutit eller i landsrådsforhandlinger.

Men inden for debatten om Grønland er der i de senere år sket en ændring, som i øvrigt er i overensstemmelse med den øvrige historiske og politiske udvikling. Et voksende antal grønlændere er begyndt at tage del i debatten. Dette hænger sammen med, at flere og flere befolkninger er blevet flyttet til Grønland, og nu på det allersidste, at hjemmestyret er blevet indført. Dertil kommer, at mange flere grønlændere nu er i stand til at formulere sig på dansk og flere har fået uddannelser på højere niveau. Samtidig er der fra dansk side vist en vis tilbageholdenhed, når det drejer sig om interne grønlandske spørgsmål. Man vil således lægge mærke til, at indlæggene efter 1950 om grønlandsk kultur og identitet med enkelte undtagelser er skrevet af grøn-

lændere. Men det ville efter min opfattelse være forkert ikke at medtage eksempler på de enkelte indlæg af danskere, og medtagelsen af et uddrag af Mads Lidegaards artikel fra 1961 er da også sket på min foranledning.

Udover det emne, som her er blevet fremdraget, har mange andre emner været behandlet i Selskabets publikationer gennem de 75 år, og vi vil gerne ved dette 75 års jubilæum udtrykke et ønske om, at denne videreføres fremover. Grønlands overgang til hjemmestyre gør en alsidig, saglig kvalificeret oplysningsvirksomhed endnu mere påkrævet. Vi håber, at vi fortsat vil kunne trække på sagkundskaben i Grønland, men nøgterne iagttagelser og vurderinger fra dansk side vil ikke kunne undværes, og de vil endog være værdifulde for at få tingene belyst alsidigt. – Områder som kunst og litteratur har også været belyst i tidsskriftet „Grønland“, og sidst er oversættelsen af en grønlandsk roman udkommet som nr. XXIV i rækken af Selskabets skrifter. Dette initiativ bliver forhåbentlig ikke det sidste af sin art.

LÆSERNE OG REDAKTIONEN

Kun pladshensyn har været bestemmende for, at en række debatindlæg ikke har kunnet medtages i dette tema-nummer. Mads Lidegaard havde således yderligere udvalgt Påvia Petersens digt: »Fra Alaska til Grønland« og Robert Petersens artikel: »Grønlandsk identitet under hjemmestyre«. Interesserede kan finde disse væsentlige indlæg i tidsskriftets 3-dobbelte temanummer om hjemmestyret september 1978.

På side 268 bringes artiklen »Den grønlandske identitet«, som Gudrun Chemnitz har skrevet specielt til dette temanummer på redaktionens opfordring.